

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาและพัฒนากระบวนการถ่ายทอดคนตรีพื้นบ้านปี่กู่ไท ด้วยความสามารถ การเป่าปี่กู่ไทให้เกิดขึ้นกับคนรุ่นหลัง โดยเฉพาะที่อยู่ในวัยเรียนยังประสบปัญหาหลายด้าน เนื่องจากโรงเรียนขาดครูที่มีความสามารถทางด้านดนตรีพื้นเมืองหรือคนตรีประจำถิ่น และเมื่อมีการสำรวจปัญหาและความต้องการระหว่างกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตัวแทน นักเรียน พบว่าปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ เนื่องจากในชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นการเป่าปี่กู่ไท ซึ่งนายเขม ศรีกำพล ยินดีที่จะถ่ายทอดให้ และด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความรู้ในรายวิชาสามัญทันต่อความเจริญทางวิทยาการ รักษาส่งเสริมสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชนวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหาภูมิใจในความเป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นและเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตนพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติมีทัศนคติสัมมาชีพ มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และพัฒนาเผยแพร่ความรู้ความสามารถให้แก่บุคคลที่ให้ความสนใจ เพื่อที่จะสืบต่อวัฒนธรรมอันมีคุณค่าไว้สืบไปมีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยแบบผสานวิธีเพื่อศึกษาและพัฒนาการถ่ายทอดคนตรีพื้นบ้านปี่กู่ไท โดยผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินงานการวิจัยดังนี้ กลุ่มเป้าหมายการวิจัยประกอบด้วย ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นปี่กู่ไท จำนวน 1 คน ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนศรีกุดหว้าเรืองเวทย์ จำนวน 1 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 10 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน คณะครู โรงเรียนศรีกุดหว้าเรืองเวทย์ จำนวน 10 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 คน ขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติ ขั้นการตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข ขั้นการประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม แบบสังเกต แบบบันทึกประจำวัน แบบประเมินระบบกระบวนการถ่ายทอดคนตรีพื้นบ้านปี่กู่ไทขั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย การวางแผนการดำเนินการวิจัย การปฏิบัติกรวิจัย ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านกระบวนการประกอบด้วย ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติ ขั้น

การตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข ชั้นการประเมินผล ขอบเขตค่านพื้นที่วิจัย ขอบเขตค่าน
ระยะเวลา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อการพัฒนากระบวนการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท
3. เพื่อศึกษาผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษากระบวนการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น
ยังขาดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการสร้างทักษะที่ดีในการบรรเลงดนตรี
พื้นบ้านปี่ภูไท
2. การพัฒนากระบวนการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท พบว่าการสร้างกิจกรรม
การเรียนรู้ ช่วยเพิ่มทักษะในการบรรเลงดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท
3. นักเรียนที่เรียน โดยใช้การพัฒนากระบวนการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท
ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้การบรรเลงดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท ได้อย่างเป็นระบบ จากการพัฒนา
กระบวนการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท ซึ่งสร้างความมั่นใจให้แก่ตนเอง และส่งเสริม
กระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

ในงานวิจัยเล่มนี้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ถึงวิธีการกระบวนการสอนในสมัยแต่ก่อน คือ การ
เรียนดนตรีพื้นบ้านในอดีตนั้นเรียกว่าเป็นวัฒนธรรมแบบมุขปาฐะ คือถ่ายทอดกันแบบปากต่อ
ปาก ไม่มีการบันทึกโน้ตอย่างปัจจุบัน ผู้เรียนต้องจดจำทางเพลงจากครูผู้สอน ซึ่งลักษณะแบบ
มุขปาฐะนี้เองพบอยู่มากในประเทศไทยสมัยก่อนเนื่องจากไม่นิยมการจดบันทึกวิชาความรู้เพื่อ
เผยแพร่กันเท่าไรนัก วิชาความรู้บางอย่างก็มีการปกปิดเป็นความลับ จะสืบทอดให้ก็เฉพาะแต่
สายเลือดเดียวกันเท่านั้น การเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านแบบปากต่อปาก มือต่อมือกับครูคนนี้นั้นทำ
ให้ครูกับศิษย์มีความผูกพันต่อกัน อีกทั้งในทางดนตรีนั้นการจดจำทำนองเพลงให้ได้นั้นก็เป็
นเรื่องที่สำคัญ คือเมื่อผู้เรียนจดจำทำนองเพลงได้อย่างแม่นยำดีแล้วการจะบรรเลงหรือการจะ

หาทางใหม่ ๆ ก็ดูจะง่ายขึ้น ดังที่กล่าวมาแล้วนั้นว่าครูคนตรีบางท่านก็ไม่ได้สอนให้ถูกศิษย์บางคนเพราะยังไม่พร้อมต้องใช้วิธี “ครูพักลักจำ” กล่าวคือไม่ได้เป็นการเรียนกับครูโดยตรง อาจจะไปได้ยินได้ฟังมาก็จดจำเอามาเล่น จากคำบอกเล่าของนักดนตรีที่บ้านหลายคนแต่ละท่านล้วนผ่านการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้เช่นเดียวกัน การเรียนรู้แบบครูพักลักจำในทางดนตรีนั้นผู้ลักจำจะต้องมีความจำเป็นเลิศเพราะคนตรีเป็นเรื่องของเสียงเกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งแล้วก็หายไป ดังนั้นการจดจำทำนองเพลงแล้วนำมาเล่นให้ได้เหมือนที่ได้ยินมานั้นถือเป็นเรื่องที่ยากพอสมควร แต่อย่างไรก็ดีการที่ลักจำแล้วนำมาเล่นแบบผิด ๆ หรือจำไม่ได้ทั้งหมดอาจจะทำให้เกิดการสร้างสรรค์ทางใหม่ ๆ ขึ้นมาก็เป็นไปได้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท โดยมี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคนถ่ายทอดให้แก่นักเรียน โรงเรียนศรีภูทิวว่าเรื่องเวทย์ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตและได้มองเห็นส่วนที่ควรเสริมให้กระบวนการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท เกิดความเหมาะสมยิ่งขึ้นไป โดยใช้หลักการการฝึกปฏิบัติของเครื่องดนตรีสากลมาผสมผสานหรือทำการดัดแปลง เช่น กระบวนการหายใจเข้าและหายใจออก วิธีการฝึกการบริหารลม และวิธีการฝึกในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสานวิธีมีผู้ร่วมกระบวนการ คือ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นปี่ภูไท จำนวน 1 คน ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนศรีภูทิวว่าเรื่องเวทย์ จำนวน 1 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 10 คน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องศึกษากระบวนการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้าใจเสียก่อน และชี้แจงจุดประสงค์ขั้นตอนการปฏิบัติแก่นักเรียนให้เข้าใจ เพื่อให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์ได้ถูกต้อง

1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น เมื่อพบว่านักเรียนคนใดไม่เข้าใจและปฏิบัติไม่ถูกต้อง ครูผู้สอนและครูภูมิปัญญาควรอธิบายหรือให้คำแนะนำเป็นรายบุคคลจนกว่านักเรียน เข้าใจ และปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านปี่ภูไท โดย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรให้นักเรียนฝึกซ้ำอย่างต่อเนื่องจนเกิดทักษะในการปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือบูรณาการการเรียนรู้กับเนื้อหาวิชาอื่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาทักษะการเล่นดนตรีชนิดอื่น ๆ ที่หลากหลาย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านโดยใช้สื่ออื่น ๆ เช่น ภูมิ้อ แบบฝึกทักษะเกี่ยวกับการเล่นดนตรี หรือสื่อการสอนอื่น ๆ ที่จะช่วยกระตุ้น และเร้าความสนใจของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข